

Kirjattuja vaihteita

Kustannusosakeyhtiö Otavalta ilmestyi viime vuoden lopulla kolme kirjaa, jotka kuvaavat suomalaista elämää ja lähihistoriaa.

SIIRTOKARJALAISET 1941—44

Johannes Virolainen

Johannes Virolainen kuvaa kirjassaan karjalaisen väestön paluuta takaisin vallatulle kotiseudulle, valtavaa jälleenrakennustyötä sekä siihen liittyvää odotusta, uskoa ja toivoa paremman huomisen. Asiat eivät kuitenkaan koskaan ehtineet palautua ennalleen — edessä oli uusi lähtö.

Karjalainen siirtoväki joutui toisen maailmansodan aikana kokemaan välittömästi sotaan suuret vaihtelut. Se menetti 12. 3. 1940 tehdyn Moskovan välirauhan perusteella kotinsa ja kotiseutunsa ja siirtyi vapaaehtoisesti uuden rajan länsipuolelle.

Jatkosodan syyttyä sotaan kuitenkään kääntyi ja karjalaiset palasivat kotiseuduilleen huolimatta jatkuvista sotatoimista. Sodan pirstomilla asuinseuduilla aloitettiin valtaisa jälleenrakennustyö. Karjalaiset osoittivat koko maailmalle haluavansa vain elää rauhassa ja rakentaa maakuntansa uuteen kukoistukseen.

Tätä ei kuitenkaan heille suotu, kesäkuussa 1944 Stalinin suurhyökkäys karkotti siirtokarjalaiset lopullisesti kotimaakunnastaan. Suurvaltojen johtajat eivät antaneet arvoa Karjalan heimon työlle. Karjalaiset olivat vain vähäinen pelinappula suurvaltojen voimapelissä.

Johannes Virolainen on osoittanut kirjansa kunniantekona niille yli

Siirtolaisperhe saapumassa pitkältä evakkomatkalta kotiin Sommeen kylään Viipurin maalaiskuntaan.

300 000 karjalaiselle, jotka vaikeuksia uhmaten palasivat koteihinsa ja tekivät ainutlaatuisen jälleenrakennustyön, jonka tuloksia mikään mahti maailmassa ei voisi kumota.

SUOMEN KARTANOITA

Kaj Dahl — C. J. Gardberg

Suomen kartanot ovat jo kauan kiinnostaneet suurta yleisöä; niitä on pidetty todisteena maan historiallisesta kehityksestä ja kulttuuriyhteyksistä.

Suomen kartanoita on upeasti ja runsaasti kuvitettu teos yli 50:stä maamme mielenkiintoisimmasta ja arvokkaimmasta kartanosta aina keskiajalta itsenäisyyden aikoihin. Kullakin kartanolla on oma historiansa.

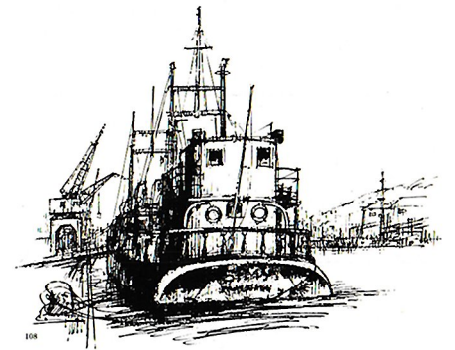
Jotkut kartanoista toimivat nykyään museoina, mutta suurin osa niistä on vielä yksityiskäytössä. Kartanot viestivät viehättävällä tavalla kansamme historiaa ja välittävät tietoja menneiden aikojen aineellisesta kulttuurista ja kulttuuriyhteyksistä.

Kuvatessaan kartanoiden vaihteita kirja kertoo myös niiden omistajista ja omistajasuvuista, joiden hallinnassa kartanot ovat usein olleet sukupolvesta toiseen.

KUUNARI KOIVISTO

Kertomus puukuunari Koiviston värikkäistä ja monivaihteisista elämäsvaihteista historian merillä.

Eka Lainio

Simy puutavara- ja vesilastissa Turun satamassa. Viranomaiset määräsivät aluksen siirrettäväksi pois satama-alueelta. Puutavara purettiin ja alus romutettiin.

Kertomus puukuunari Koivistosta on kappale Suomen historiaa alkaen kohtalon vuosista 1939—44. Kuunarin rakentaminen aloitettiin Karjalan kannaksella Koivistolla. Viime hetkillä se hinattiin puolivalmiina sodan jaloista säästyneenä rauhallisemmille vesille länteen.

Valmistuttuaan se purjehti rahtilainavana Itämerellä, spriin salakuljetusaluksena, merivoimien palveluksessa sekä yhdeksänä kesänä sillinpyyntialuksena Pohjois-Atlantilla.

Kuunarin sittemmin matkatessa Panaman lipun alla Lontooseen sen rungossa todettiin vuoto. Puutavaralastinsa varaan vajonneena se joutui palaamaan Turkuun. Seurasi 19 alenuksen vuotta hylkynä eri puolilla Turun saaristoa. Tänä päivänä kuunari on Porin Reposaareissa vanhojen puulaivojen toimintakeskuksessa osin jo entistettynä.

Evakot lähdössä Oitista takaisin kotiin Karjalaan heinäkuussa 1941.

■ KAJ DAHL - C. J. GARDBERG ■

